

გავეთი ღირს:			
თოვე	მან. კ.	თოვე	მან. კ.
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

၁၃၁၆

1877-1886 ବ୍ୟାଲୋଫ୍ଟାର୍

საბოლოოტიკე და სალიტერატურო გაზეით

1877-1886 ବିଜ୍ଞାନିକା

გამეოთი „ივერიას“ 1 ივნის
სიდამ წლის დამლუქამდე
დის 6 მან. 50 კაბ.

განცხადება

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ

ହାର୍କ୍‌ଗ୍ରୀନିସ ଫିଲ୍‌ଡିନିସ ମାଲାଖିଯାନୀ ଦେଖି-
ଦେଖିବା ଫିଲ୍‌ଡିନିସ ଏସମାନଟିକ୍‌କ୍ଲାନ୍‌ସ ସବଧ-
ତ୍ୟେଙ୍କୁ 10 ମାନ୍‌ତାଙ୍କୁ (3 - 3)

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ, 5 ପଞ୍ଚମୀ

କିମ୍ବା ଗୁରୁତ୍ୱଦେହୀ ଗୁଣ୍ଡାଲ୍ପାତ୍ରିନ୍ଦିତ
ମେପାଲ୍ପିନ୍ଦିନ୍ଦିବା ନିରଳାନିନ୍ଦିତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ଶ୍ରେଷ୍ଠ,—ନେଇଲ୍ଲି ସାତକ୍ଷମ୍ଭେଲ୍ଲିବା. ତୋରଳ୍ଲା-
ମେନ୍ଦ୍ରି ତୁମିପା ଲାଗିଥବେବା ଗୁଣ୍ଡାଲ୍ପା-
ତ୍ରିନ୍ଦିବା କୁରାନ୍ତାଲ୍ଲେବାକୁ ନେବା-ରତ୍ନଗିତା
ଲା କାହାଲ୍ଲି ଅର୍ହିଜ୍ଵାନି ଲାଞ୍ଚିନିଶବ୍ଦା, ମାତ୍ର
କାମ ମନୁଷ୍କର୍ତ୍ତେବିଶାକୁ ଲା ମନ୍ତ୍ରିନାବାଲ୍ଲ-
ମହେଶ୍ଵରାଚ୍ଚ ଲାଦି ମେଲ୍ଲି ଆପ୍ରେତ ତାଙ୍କ
ତାଙ୍କିଲାଜ ଗାମାରଜ୍ଜବେଳିଲା. ଦ୍ୟୁତିର ନିଶ୍ଚ
ନେବାଇ, କାମ ଗାନ୍ଧାରକ୍ଷମ୍ଭେଲ୍ଲି ଲା ତୋରିବ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାକ୍ଷେଲ୍ଲି ଗୁଣ୍ଡାଲ୍ପାତ୍ରିନ୍ଦିତିଲା,
ଶିମାରତଲ୍ଲେ, କାମମେଲ୍ଲିକୁ ମିଳ ତେରନ-
ଏପ୍ରତିଶା ସାତାଙ୍କେତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ତ ଲା କୈନାଲ୍ଲ

ველეთონი

გურულების ყოფა-ცხოვრება

(Համարակալութեան*)

ჩვენ გვაქვს სახეში გურულების
უმიზებო ხარჯი და ამისათვის ტირი-
ლით ვერ გავათავებთ. თუმცა მკედა-
რი დამარხულია და ჭირის-უფალიც
დავალიანებული, მაგრამ მკედარზედ
ხარჯი ამით არა თავდება. დასაფლა-
ვებას მოსდევს აღაპი, ანუ «სულის
ახსნა», როგორც ჩვენში იტყვიან
ხოლმე. ეს აღაპი ყოველთვის დასა-
ფლავების მესამე დღეს უნდა იყოს,
მისთვის შეძლებულები ჰქონდა
ან ხარს, თან მიაყილებენ წერილს
საკლავსა და ფრინველსა; ღარიბები-
კი ცხვრითაც უხსნიან სულს მიცა-
ლებულებს. ამ სადილზედ არიან მოპა-
ტიფებულნი ყველა მახლობელნი ნა-
თესავები მიცალებულისა და ადგი-
ლობრივი სასულიერო კაცნი. როცა
სადილი მზად არის, მღდელი დაკურ-
თხებს, შემდეგ აიღებს მოთლილ

^{*)} იხ. «ოვერია» 1886 წ. № 114, 117
და 118.

გონიერება თვით ინგლისის ერი-
სა, რომელიც სხვებსავით არა
ჯიუტობს ხოდმე, როცა აუ-
ცილებულად საჭიროა ცვლილე-
ბა, — ყოველივე ეს იმედს იძლევა,
რომ ახალი პარლამენტი მიემ-
რობა გლობალურობას. ასე იქნება,
თუ არა, ეს კი უკუკელია, რომ
ამ ირლანდიის საქართველოში დიდს მნი-
შვნელობას იქნიებს ერთი პრო-
ვინცია ირლანდიისა, საცა უფრო
მომეტებული ნაწილი პროტეს-
ტიანტები მევიდრობენ. იგი პრო-
ვინცია ოლსტერია, რომელსაც
უჭირავს განაპირებით ჩრდილოე-
თი ირლანდიისა. ამ პროვინციას
უჭირავს ირლანდიის ჩრდილოე-
თი სივრცით $398\frac{1}{2}$, ოთხ-კუთხედი
მიღი და ჰავავს $3,400,000$ მცხოვ-
რებელი. იგი ზუსტ საგრაფოდ
გაჟოვთილია, მრავალის ტბებით
და მდინარეებით ირწვევის და მთელს
ირლანდიაში ამისთანა შეძლებუ-
ლი და მდიდარი პროვინცია სხვა
არ არის. ერთს დროს ამ პრო-
ვინციას თავისი საკუთარი მეფე
ჰუოლია და მხოლოდ 1361 წ.,
როცა ინგლისის კოროლის ედუ-
არდ III-ის შვილმა კლარენსმა შე-
ირთო ქალი-მეგვიდრე ოლსტერის
მეფისა, ეს პროვინცია შეუერთდა
დანარჩენს ირლანდიას.

ჩვენს მკითხველებს უგვე მოეხ-
სენებათ, რომ ერთობ ირლანდია
კათოლიკეთა სარწმუნოებისაა, ხო-
ლო ამ ოლსტერის პროვინციაში კი
უფრო მომეტებული ნაწილი პრო-
ტესტიანტები არიან და ამიტომ ეს
ოლსტერი ერთობ განზედ უდგაა.

ხორცის და მიუტანს პირთან მიცემალ-
ბულის უფრო დაახლოვებულ კაცს
და სოხოვს „ხორცზედ კბილი დაად-
გას“, ე. ი. ჭამოს. აგრე შეეპატივება
იგი ჰველა ნათესავებს. ნათესავები
ხშირად ასრულებენ ღვდლის თხოვ-
ნას და ხშირად-კი მთელი წლის გას-
რულებამდის ხორცის გემოთაც არა
ჰავენ. სადილის ჭამა დაწყობა თუ
არა, მღვდელსა და სხვა სტუმრებსაც
მიართმევენ ეგრე წოდებულ «არ-
ჩიეს» — ხორცისა, პურისა და ჰველი-
საგან შემდეგას კერძს, რომელსაც
სტუმრები სადილის შემდეგ შინ წა-
ღებენ, როცა სული აეხსნება მკვდარს.
მერე იწყება «საკურთხი». ეს იმაში
მდგომარეობს, რომ ყოველ შაბათს
შეუწყვეტლად მთელის წლის განმავ-
ლობაში უნდა გამშალოჩ ორი-სამის
კაცის სამყოფი სადილი და გაგზავ-
ნონ ეკვლესიაში, და იქ დაკურთხე-
ბის შემდეგ მღვდელი და იქ დამ-
სწრენი გაინაწილებონ. ერთის წლის
შემდეგ ორ კეირაში ერთხელ შაბა-
თობითვე ჰგავნიან საკურთხს იმ
ღრმდის, სანამ მეორე სიკედილი
არ ეწვევა ოჯახს. მაშინ-კი ძველს
იეწყებენ და ახალ მიცვალებულს
დაუწყებენ სამსახურს ნაჩენების წე-

როდანდის და მცხან ერთად აქმის დაჭერა არ უნდა. ოლქ-
ურის მცხოვრები ჰმიშმბენ, რომ
რაკი ირლანდის თვით-მართვე-
ლობის უფლება მიენიჭება, ჩვენ
როტესტანტებს დაგვჩაგვრენ და
აქმეს გავიშირებენ. ამის სა-
უთს იმაში ჰვიულობენ, რომ
იღდი ხანია კათოლიკთა და პრო-
ტესტანტთა შორის ირლანდიაში
ტრობა და შედგი. ეს მტრო-
ვა და შედგი მას აქედ უფ-
რო გაუძლიერდათ, როცა ირ-
ლანდის კათოლიკთა 1689 წ.
ნგლისის კოროლის იაკობ II-ის
რარე დაიშირეს და პროტესტან-
ტები კი ვილკელმ III-ს მიუდგ-
ენ. ვილკელმ III-ე ორანქის გვა-
რეულობისა იყო, დაიბადა 1659 წ.
და როცა 1689 არეულობა მოხ-
და ინგლისში, გამეფდა კიდეც-
რადგანაც პროტესტანტები ორა-
ნქის გვარის გაცს მიემხრენ, ამისა-
ვის ამათ უველას თრანქისტები
დარეკვათ ირლანდიელების მიერ
და დადგენაც ოლქურის პროტეს-
ტანტებს ევ სახელი შერჩათ.

ორანქისტება ჩილველ თავი
ჩინეს 1795 წ. არმაგის საგრა-
ფოში მას შემდეგ, რაკი ომში
საძლიერებელი კათოლიკთა. ამ გამარ-
ტვების მერმედ ისე გაძლიერდა,
ისე დაწყო თრანქისტების საქმე,
რომ თავისი საკუთარი ლაშპარი
კაიჩინეს. ამ ლაშპარის არა ერთხელ
აუგდია ხელში და უთამაშებია
თელის ირლანდის ბედი. მაგ
ლაშპარით თრანქისტები წინააღუ-
დენენ 1798 წელს საფრანგეთი-
დამ შემოსეულს ჯარს, რომელიც

ით. ამასთან იცინ ერთი დიღი სა-
კურთხი დასაფლავების შემდეგ პირ-
ველ აღდგომას. ჰკლავენ ცხვარს და
მზადებენ ისეთ საკურთხს, რომელ-
აც შეეძლოს მთელ ეკლესია-
ში მციც ხალხს საუზმედ ეყოს.
დამავიწყდა მეთქვა, რომ დასა-
ფლავების მეორმოცე დღეს იცინ
„გამოტირილი“, და მაშინაც უველა-
ვერი იმ რიგზედ არის, როგორც
იყო ტირილის დღეს, მხოლოდ უფ-
რო შემცირებულად. ხედავთ, რა
უჯდება ერთი მკაფიო გურულ უჯახს?!
ბოლიშს ვიხდი მეთხველთან ყვე-
ლა ამ დაწერილებით აღწერისთვის
და იმისათვისაც, რაც ქვემოთ იქნე-
ბა. რაც ტყავს აძრობს ხალხს, არ
შეიძლება მისმა გულმა შემატეკიარმა
მაზედ არ შეაჩეროს საზოგადოების
ურადღება. მთელ გურიის ხალხს
ადევს ათას-ნაირად არეულ-დარეული
«საწირავები». ეს საწირავები იმდე-
ნად სხეა-და-სხეა-ნაირია და, იმდენად
მრავალია, რომ იმათი ჩამოთვლაც
გასაჭირია. არის, მაგალითებრ, საფე-
ხო, ანუ საგვარეულოს საწირავი, მა-
შინ მთელმა გვარმა, რომელსაც ხში-
რად შეადგენს მარტო სამი კომლი,
უნდა დაკლას ხარი, და ამას უკეცე

როლანდიელებმა მოიწვიეს რეს-
უბლიგის დასაარსებლად. მაგ-
ლაშკრითვე წინააღმდეგნენ ორან-
ისტები ფენიებს 1864 და 1866
წლებში. ამბობენ, ორანჟისტების
დასის პირ-და-პირი მონაწილენი
ორიან 100,000 კაცი ირლანდიის
როგორცანტები, 150,000 შოტ-
ლანდიელები და ინგლისელები,
200,000 კანადელები და 50,000
ვეტრალიელები და ახალ-ზელან-
დიელებით. კანადის გუნდელის
ორანჟისტებს შემოუთვლიათ ირ-
ლანდიის ორანჟისტებისათვის, თუ
ინიციატაა გლადსტონის პროექ-
ტის საწინააღმდეგოდ დაგჭირდე-
ათ, მოგეშველებითო კაცითა და
უსლითათ.

როგორც ეტუბა, ორანჟისტე-
ბი ძლიერნი არიან და ეს გარე-
ონება არ შეიძლება არ აფიქრებ-
დეს ინგლისის სამინისტროსა. ამ-
ობენ, რომ დღეს იმათ 75,000
კაწუბილი ჯარი ჭავთოდა არცა
შემალვენ, რომ თუ ვინიცობაა პარ-
ლიამენტის მიიღო გლადსტონის
როგორცანტები, ორანჟისტები ამ ჯარით
აპირობენ უომრად არ დაუთმონ
საკათოლიკე ირლანდიას ირლან-
დიის საქმეთა საერთო გამგებელო-
ბათ. ჩვენ პროტესტანტებით, იძა-
რიან თურმე თლისტერში, უმცირე-
სი ნაწილი ვართ საკათოლიკე ირ-
ლანდიისა და უმრავლესი თლის-
ტერის მეტიდრთა შორისა და ერ-
თობ ირლანდიის გათოლიკეთა
უმრავლესობას არ გავექელვინ-
ითოდ და არც დავემორჩილები-
თო.

გლადსტონის პროექტის წინა-

ლად თან მიჰყება სხვა წვრილი სა-
კლავიცა. როცა მღვდელი საკუთრად
დანიშნულ წირებს მორჩება, და ეკკ-
ლესიიდგან დაბრუნდება, წირების შემ-
ცვეთელთა სახლში დააკურთხებს საკ-
ლავებს, იმართება ქეიფი და სმა. ეს
საწირავი ადევს ყოველ გვარეულო-
ბას სამის წლის განმაელობაში თითო-
ჯერ. ხალხი ისე მაგრად უყურებს ამ
საწირავის ასრულებას, რომ პატარა
გვარეულობა, რომელსაც მოთელის
ხარის ყიდვის თავი არ აქვს, ჰყიდუ-
ლობს ხოლმე ხარის თავ-ფეხსა და
იმაზედ გადიხდის წირებს. თავის გა-
ნებება-კი შეუძლებელია. სათემო სა-
წირავს, როგორც ყველა სსვებს,
აქვს სახეში მარტო სააქაო კეთილ-
დღეობა ხალხისა. თუ გურულს რო-
მელიმე საწირავი რამოდენიმე დღით
დაუგვიანდა და ამ დღეებში ვინმე ავად
შეიქმნა იმის ოჯახში, ის მაშინვე
საწირავის თავ-დარიგს შეუდგება,
რომ ავად-მყოფი დაიხსნას ხატის რის-
ხვისაგან. გარდა სათემო საწირავისა,
რამდენსამე კომდს აამხანგებს ერ-
თად კიდევ «ანწყევარ-ნაფიცარის» სა-
წირავი, ეს იმაში მდგომარეობს, რომ
ერთ ვისმეს ძეველ დროში მეორე გა-
დაუცია ხატისათვის, ესე იგი, უთ-

დღლებთა დიდი იმედი აქვთ ამ
ორანჟისტებისა. ზოგს უფრო
ეთილ-გონიერს, რომელიცაც დიდ-
კოდვად მიჩნია ძმათა შორის
ისტოლი დვრა, იქამდის არ მიჰყავთ
მედი, რომ ვითომც იარაღით
ელში მოახერხონ თავისის სი-
ტუვის გატანა და თუ იმედოვნებენ
ჩასმეს, მარტო იმას იმედოვნებენ,
რომ ამ ორანჟისტების იარაღით
ელში მუქარა შეაფიხობს ებლან-
დელს სამინისტროსათვის, რომე-
ლიც ამის გამო ისე თავ-გამოდე-
იოთ და გულ-მოლგინედ ველარ იმოქ-
ედებსო ირლანდიის პროექტის
სასარგებლოვთაო. ზოგი კი პირ-
დაპირ გაიძახის, რომ ომს ავტოქ-
ონ, ორანჟისტებში ჩავლგებითო
და მეთაურობას გავუწევთო. ლორ-
და ჩერჩილმა, სალუსტერის სა-
მინისტროს წევრმა, მოურიდებ-
ლად წარმოსთქვა ეს მუქარა ინგ-
ლიისის პარლამენტში და უკეთეს-
მა გენერალმა ინგლისისამ უოლს-
ლეიმ პარლამენტს გარედ გამოა-
ცხადა თურმე, რომ ორანჟისტე-
ბის ღამებარს მე ჩავიბარებ და წინ
გავუძღვებიო.

იქნება უკველივე ეს უბრალო
ფარი-ფუნიც იუსტ, მაგრამ მაინც
და მაინც უურალების დირსია იმ
შერით, რომ ამისთანა საქციე-
ლი და სიტრევები უტრუარი ნი-
შნებია საქმის უმწვერვალესად გა-
მწვავებისა. გარდა ამისა ახალ
არჩევანისათვისაც დიდი მნიშვნე-
ლობა აქვს ამ ამბავთა. გლობ-
ურობის მოწინააღმდეგები ხელ-
ზედ დაიხვევენ ამ ამბავს და ინგ-
ლიისის ერს გულს გაუტეხენ ში-

როვნია ხატისათვის დასჯა მეორისა,
ანდა დაუფიცებია იგი ხატედ. გადა-
ცემულისა და დანაფიცების შთამო-
ხალობამ, რომ თავი დაახწიოს ხა-
ტის რისხევასა და ფიცის ძალას, დაუდ-
ვია ეგ საწირავი. უმთავრესი საკლავი
«ნაწყევარ-ნაფიცარისა» არის თხა. ამ
საწირავს არ აქვს დანიშნული დრო;
როცა გაუჭირდებათ, მაშინ მას მიჰ-
მართამენ ხოლმე. წამოსტკივდება თა-
ვი ვისმეს თუ არა, მაშინვე აიღებენ
თოვეს ან სხვა რამე ძერფასს ნიერს,
შემოავლებენ თავზედ ავალ-მყოფს წალ-
მა-უკულმა. ამ ნიერს არ შექებიან
საავაზ შეპირებულ საწირავს არ შეა-
რულებენ: ამისათვის იმას ჰქეიან «სა-
წირდარი» (გირაო—წირეის მაგიერი).
რამდენსამე ოჯახს შეეხება აგრეთვე
„მარნის-საწირავი“, ეს საწირავი არის
ხოლმე საესე ქევრის თავზედ, საღაც
მისი ამასრულებელნი დაჩიქილნი წაკ-
უფენ თავებს თავ-ლია ქვევრში და ამ
მდგომარეობაში ისმენენ მღვდლის
ლოცვასა. საღილს ამ დღეს გაკეთე-
ბენ რომელ ხორცულისასაც უნდათ,
მაგრამ ღვინო კი უეკელად დანა-
კურთხების ქვევრისაგან უნდა სეან და
ამისთან უნდა გამოაალინ შეირი-

ՀԱՅԱ ՀՅ ՏՐՈՅԵԼՈ

(მოწერილი ამბავი)

ମାରୁତ୍ୟମ୍ବନ୍ଦୀ. 29 ମାର୍ଚ୍ଚ. ଶାକଶାନ ଫିନ୍
ମାରୁତ୍ୟମ୍ବନ୍ଦୀ ମନୋଜ୍ଞିତା ଯୁଗା ଲେଖା-
ଲ୍ଲା-ସିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟବିଦୀରେ ଲାଗୁ ହେବାର
ପାଇଁ ପାଇଁ ପାଇଁ ପାଇଁ ପାଇଁ ପାଇଁ ପାଇଁ

თუ გამოიკვლეის ის ადგილები და
მარილის მაღნები აღმოჩნდა, ყველა-
სი და მეტადრე ამათი ბეჭნიერება
იქნება; მაშინ დიდ-ძალი ფული და-
ტრიალდება იმათ შესამუშავებლად,
მუშას ფასი დაედება და იმათ, ოო-
გორც მახლობელ ხალხს, ხელიდგან
არ წაუვათ. ამიტომ ეს უფრო ამათ-
თვის იქნება საკეთილო და სასარ-
გებლო.

მოსაცელები ძრიელ კარგი სჩანს ჯერ,
მაგრამ შეტი ხშირი და გიფი წვიმები-
საგან, ისინიც ისე არიან გაგიფებუ-
ლი, რომ ხალხს ძრიელ ეშინიან,
ვა თუ სულ დაიფინოს ყანები და
თავ-თავები ვეღარ გაიკეთოს რიგია-
ნიო... ბ

ბერძნ-გვირელი

6. m 3 3 3 3

(უკრნალ-გაზეოვბილამ)

ორ დაცუალებ თან ია, თოქაულია
უბრძანა ახლებს, რომ ქელ მამასახ-
ლისისათვის ანგარიში მოეთხოვათ და
გაქსწორებინათ სოფელთან, მაგრამ
მომკრეფი აღარ იყო ცოცხალი, რო-
მელსაც აპრალებდნენ ფულის შექმას
და ამ დროს ნამამასახლისევიც გარ-
დაიცალა. ვიღას უნდა გამოსდგო-
მოდნენ და ან რა გზით შეედგინათ
ანგარიში მოკრეფილ და დაკრეცულ
ფულისა? ამას სოფელი აღარ გამოუდ-
გა და ისევ მეორედ გადახდა არჩია.
სოფელის მოთავენი აშობდნენ, სოფელს
ბეჭრი შეუძლიაო, და ჩეცნ რათ მო-
ვიმდუროთ ჩვენივე მეზობელიო.

ამდენი ტყუილ-უბრალო გადასახა-
დი ისე არ აღორებს ხალხს, როგორც
გზის ბეგარა, რომელიც მარტო ლა-
რიბ ხალხსა აქვს დაწოლილი ;
თუმც მიღიან ერთი ვაი - ვაგლა-
ხით და ლანძღვა გინებით, მაგრამ
არას აკეთებენ ჯიბრით, და ამ მიზე-
ზით თითქმის გაუთავებელი გახდა სა-
კახეთო გზის საქმე, რომლისთვისაც
მუდამ კვირას ერეკებიან ხალხს. ეხლაც
კოდის გზის გაკეთება გაუჩნდა სო-
ფელს და თეითონ რომ ხალხი აღარ
წავიდა, მოიჯარადრეს გაურიგდენ
ფულად, რომელსაც ამ საქმისთვის
ეხლა ორას თუმანზე მეტსა ჰკრეფავენ.

ଶ୍ରୀମତୀ ପାତ୍ନୀଙ୍କ ମହିଳା ପାଦମାଲା ଅମ୍ବାଗରୀ (୫ ଅ-ସଂଖ୍ୟାରେ ଉପରେ) ପାଦମାଲା ଅମ୍ବାଗରୀ

ରୂପଦ୍ଵେଣାଧ ହୀନ ଗୁପ୍ତଶ୍ରାଣିତ, ରୂପଦ୍ଵେଣାଧ
ଶ୍ରୀକ ହାମନ୍ଦ୍ରବନ୍ଦିନ୍ଦ୍ର ହେବ ଯି ମେଘ୍ୟନ୍ଦ୍ରି, ରାଜ-
ମେଲିତ ଗାନ୍ଧାରିଙ୍କାର ହେବ ଶୈଶବାତ୍ମକିତାନ!
ତୁମିତ ଗାନ୍ଧାରିଙ୍କାର ଅମ୍ବରିଙ୍କାର ରୂପଦ୍ଵେଣିଙ୍କାପ
ଲମ୍ବରିତମା ଶୈଶବାତ୍ମକିନାମ୍ବ ହେବନାନାମ. ଏହି ଆଶି-
ରୂପଦ୍ଵେଣି ରୂପଦ୍ଵେଣିଙ୍କାଶି ଶୈଶବ ପିଲିତାନା
ପର୍ମା-ମନ୍ଦିରପଥ୍ୟନ୍ଦ୍ରିକା ଫାରିନିମିଳିଲା କିଷ୍କିଷ; ରାଜ-
ମେଲିଚ୍ଛେଇବାପ ହେବ ଫାରିଲା କାନାମ କ୍ଷେତ୍ର ଆଶି-
ଲ୍ଲାଙ୍କ. ଏହି ଫାରିକାଶି ଅମ୍ବରିଙ୍କାର ଶାଶ୍ଵତମାନିତଲୋକ
ହୀନ ଢାକିଲାଗା ଗାନ୍ଧାରିଙ୍କାର ଏହା, କ୍ଷେତ୍ରକିମ୍ବା
ମାମି” ମନ୍ଦିରପଥ୍ୟକିରଣ ଫାରିନିକାର ମୁଖ୍ୟବି-
ଶା, ଏହାମେଲି ତୁମିତ ପିଲାନି ମନ୍ଦିରକି, କ୍ଷେତ୍ର
ମନ୍ତ୍ରକିରଣ ମେଘ୍ୟନ୍ଦ୍ରି ମୁଖ୍ୟବିଶ ମାମି, ଏହା ଏହା
ମନ୍ତ୍ରକିରଣ ଏହା ମନ୍ଦିରକିରଣ ଏହା କିମ୍ବା ଉତ୍ତରକା
ଶରୀରକିରଣିଲୁଷ୍ଟ: ଗନ୍ଧିଶ୍ଵାର, ରାମ ମେଘ୍ୟକିରଣ ଶାଶ-
ବେଲାକିରଣ ଫାରିନିଶ୍ଵର ଏହା ଶୈଶବିଲାନାମ, ଏହା
ତାନ୍ଦୁପ ଏକାକି ମେଘ୍ୟକିରଣ ଶାଶ୍ଵତମାନିତା,
ରାଜଗାନ୍ଧାରିଙ୍କାର: “ମାତ୍ରିଶ୍ଵାରା”, “ଶାଶ୍ଵତ ଶୈଶବିଲାନାମ”,
“ମନ୍ଦିରପଥ୍ୟ-ମନ୍ଦିରପଥ୍ୟକାରା”, ମେଘ୍ୟ ପିଲାମା, ତୁମିତ
ମନ୍ଦିରପଥ୍ୟକାରା.

* * *

ქალაქ ვერხნე-დნეპროვილამ გა-
ზეთ „Одесский Листокъ“-ში მემ-
დეგს უცნაურს ამბავს იწერებიან:
„ერობის გამგეობას (Земская управ-
ва) მდგრად ხალხის განათლების-

ଓସି ହୁବି ଗାମୁକରେଣ୍ଡାଇବା । ଏ ପା-
ଶେଷମି ରାତ ପୁନଃପୁନଃ

ეროვნის გამგებელად ამ ჩაიერთში ქართულ-
ლი გაუგზავნა თავის მაზრის სასოფლო
სკოლების მასწავლებლებს და საყოველ-
თაოდ აუწევა თავისი გარდაცვლებისა,
რომ მომავალ წლისთვის ერობა სრუ-
ლიად სპონსორ სახალხო სკოლებისთვის
დანიშნულ ფულების გარდახდას, რადგა-
ნაც იგი მოგალე არ არის ეს ხარჯი გა-
დისადოს. ამას წინადევ იმიტომ აუწევ-
ბენ, რომ სოფლის მასწავლებლები შეი-
ძლება სრულიად ულუქმა-ჰეროდ დაჩი-
ნენ და ან იმ მცირე ჯამაგირს დახვერდ-
ნენ, რომელსაც თვით სოფლის საზოგა-
დოება გამოიყენეს, ისიც იმ შემთხვევაში,
თუ სკოლის შენახვას მოინდოობებს.

საკირველია, ღმერთმან! ერო-
ბას ის ხომ არ აწერებს, რომ
ხალხში განათლება ისპოდა, არა,
ამათ რამდენიმე მასწავლებელია
სვებედი აფიქრებს.
ყრადღების ღირსა ის საბუ-

ତେବୀ, ରାଜ୍ୟରେ କୌଣସିଲୁଗୁଡ଼ି ପାଇଁ ମନ୍ଦିରରେ
ତାଙ୍କିର ଗାସାମାରିତଙ୍ଗେ ଦେଖିଲାଏ:

ଅନ୍ତର୍ଜ୍ଞାନୀୟଙ୍କ କାହିଁର ଗ୍ରାମବାଣିଜ୍ୟରେ ଯାଏ !
ତୁ ଏକବଦ୍ଧ କାହିଁର ଶବ୍ଦରେ ପାଇଁବାର ମନ୍ଦିର
ବାଲ୍ମୀକିରୀର ଅନ୍ତର୍ବାଣିକ କାହିଁର କାହିଁରିକିର

განათლებას», მაშ შეუძლებლობა
რაღა შეაშია. ან კი რა საჭირო-
და იყო პირველის საბუთის მო-
კვანა, როდესაც მეორეც სრულიად
საკმაო იყო საქმის ასახსნელად? —

უცხოეთი

საბერძნეთი. უბანებს დიდია სახელ-

ଫିରୁଥୂପ୍ରକାଶ କାହିଁଏଇବେଳେ, ଉଦ୍‌ଘର୍ଷଣ କୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ
ଗା, ଗାନ୍ଧୀମନ୍ଦିର ଓ ରାଜ୍ୟ ସାଧାରଣୀରେ
ପିଲାଙ୍ଗା କୁ ପରିବାରରେ ଓ ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ
ଏବଂ ପାଇଲା, କରମାଲାଦ୍ୱୀପ ଦେଇବା
ମିଠାଯତନ ପାଇଁ ଶେଖାଦିଗ୍ରା କାହିଁଏକମ୍ବେଳେ
ଅଛୁଟ ଓ ମାଲା ଲାକାରୀକୁ ପାଇୟିବୁଲେ
କୁଣ୍ଡଳ କ୍ଷେତ୍ର ମନୋଦିନରେ (କାଶ୍ରତରିଂଦର)
ଏବଂ ଲାଙ୍ଘାର ଶେଖାରିତ୍ରୁପ୍ରମିତ ଓ ଏବେ ପାଇୟିବୁଲେ
କୁ ପାଇଁ ପାଇଁଏବା, ଏବମି, ଏବେବୁ କାହିଁଏକମ୍ବେଳେ
ମାରନ୍ତଳା ପାଇୟିବୁଲେ ଓ ଏବେବୁରିଂଦର, ଏବଂ ପାଇୟିବୁଲେ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ କୁଣ୍ଡଳରେ ଦେଇସିବୁଲେ
ଏବଂ ଏବେ ମିଠାର୍ଜିର ଦେଇବାକୁ କାହିଁଏକମ୍ବେଳେ

თი ისევ ასმაფეობას შეიცდოდა და შეუ-
თვალა დიღს სახელმწიფო უნივერსიტეტი გარ, რომ ჩემთვის ამდენი იზრუნველ
და ჩემი უკიძღვლობა დაიცევითო.. ასდა
მოსკოვებრივი გარ და შიში ადაპტირი-
სა ჰქონის. მეგიძლიათ ასსათ ალექს სა-
ბერძნებთან. სახელმწიფო უნივერსიტეტი:
აგვისტონია და ასსენს, მაგრამ შეუთვ-
ლეს-კი საბერძნებს, (გაზეთი „Stand-
ard“-ი) ჭრება იტავდე და მეორედ
ადარ გაიძღო, როცა შენზე დიდები გი-
ბრძნებუნ, ურჩობა გასწორება.
ასე აზოვდეთ დღეს საბერძნების სამარ-

ରୁମ୍ଭେଲ୍ପାଙ୍କ ଶାଶୀ ଏବଂ ଅତେବି ତଥାପି ଦୟାତ୍ମକ
ଭର୍ତ୍ତନ୍ତର୍ବିନ୍ଦୁରେ ଏବଂ ହୃଦୟରେଣ୍ଟାପାଶୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବ
ଅନ୍ତର୍ଭାବ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଛବିଷୟ

ପତ୍ରାଳୀ। ଅକ୍ଷମୀ ଦେଇବ କିମ୍ବାକା ଜ୍ଞ-
ାନୀ । ଏହାଙ୍କିମୁଣ୍ଡର ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରରେ ତଥାପି କା-
ର୍ଯ୍ୟତିକାରୀଙ୍କିମୁଣ୍ଡର 25 ଫଳିଲ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର, ଅକ୍ଷମୀ-
ଦେଇବ ପାତ୍ରଗୁଣ-ଫଳିଲ କିମ୍ବାକା କାର୍ଯ୍ୟମ୍ଭେ । ଏହି
ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରରେ ସେହା କାମିକାର୍ଯ୍ୟରେ ମର୍ମଶାଶ୍ଵରଙ୍କିମ୍ବେ-

მასაც დაეთოლ. იმავე ღღეს, რა
ესაც იტალიის გაერთიანებას 25 წე-
წადი შეუსრულდა, 25 წელიწადივე
რულდა მას აქედ, რაც გარდაიცავა
აფი გავური, ერთი საუკეთესო, შესა-
ხადი პილიტიკური მოდგაწე და წი-
ლებარ, იტალიის გაერთიანებისა და
თავისუფლებისა. რომ თურქე ამ
ეს გაჩირალებული იქთ და გეგვალე-
ო მორთული. გეგლგან ბაირალები იქთ
ათულებით. კოროლმა და შემცირებ
ის ამაზით დაწესებდა რომის მეცისება-
რა ჯარს და შემდეგ უკელანი აივანზე
არყიდნენ. დღეობა მეტის-მეტი მხია-
ლი იყოვნო. შეზღუდისას კაპიტოლიაზე
ქადაგი შეის ფიცარი ზედ-ზარებით,
ს მოსაგონებლად, რომ იტალიის
დამამენტმა, შეკრებულმა 25 წლის წი-
ლი, გმირაცხადა, რომ სახელმწიფოს სა-
იტერა ქადაგი ამიერ რომი იწებაო.
იყოვნა მით უფრო დიდის ამამ იქმნა-
დას დასდილი თურქე, რომ გავურის სახე-
ო დაუგავის შემოწმებისათვის.

დაქირათ, სახლში აეკვახათ, შეხარათ,
მოეკლოთ და შემდეგ ამ საშინელს შვე-
მრომის ისე შეჟევარებოდა ეს ოჯახობა,
რომ სახლილგან გარეთ არ გადიოდათ. დი-
ლით, როდესაც სახლის უფროსი ყავასა
ჭიარშავდა, გველი მიცურდებოდა ხოლმე,
ტანხე შემოეცვეოდა, თავს თავზე დაადგებდა
და ურადღებით ადგენებდა თვალს უცელა
ქალის მოძრაობასათ; ქალი დადიოდა და
და ის კი მანც არხეინად ეტადა ზედაო.
კოტარა ყმაწვილები ისე შეტევული იყენენ,
რომ ორად გაყოფილ ერას გვერდზე გადა-
უწევდნენ და პირზე პერცნილნენ. ცოტას
ზნით ეს ოჯახობა ინგლისში წავიდა თურქე
და გველიკი ზოლლოგიურს ბალში მიაბარა
დროებით. გველი, როგორც ეტეროდა,
მათს მოშორებასა ნალგლობდა, მოელის
დღეობით არაფრესა სჭამდა, ერთ ადგილზე
იწვა უძრავად და საშინლად გახდა თურქე.
ინგლისიდგან რომ დაბრუნდა ეს ოჯახობა,
გველი ისევ გამოიყენეს ზოლლოგიუ-
რის ბალიდამ. როცა ოთახში შეიტანეს და
თავისი საყავარელი მეცნიერები ნახა, გვიღმა
ოვალების გაჭუეტით სიმოვნება გამოაცხა-
და, ხან ერთონ მიცურდებოდა და შემო-
ეცველოდა ტანხედ, ხან მეორეთან, უცელას
სახეს ულოვავდა და გუდის ქენეთ თა-
ვის სისალულს ამუღავნებდათ.

ენის გრებელისათვის. იტალიის კორს უნივერსიტეტში და-
უწესოება მოქმედებით სტუდენტებს
ჩიბაფლის ძაღლის გამო. ბერი
უდენტი იქმნა მის გამო დატუსაღეუ-
რო. ამბობენ, ორმ ამ უნივერსიტეტს,
მედიც მედის-მედიც არის დაარსე-
ლი პატივის ქადაგში, დოკომიტ და-
წევენ. ამ უწესოების გამოვა.

ოსმალეთი. პლევნის დამცველი მუ-
რა ტევზიგ-ფაშა, ოქმელიც მე-5 ჩევა-
-ჯარის-გაცთა კორპუსის უფროსია
მასკში, დანიშნულა მაქმადის საფლავის
სამსახურეთა უფროსად ქბაშით. ქს-
ონგარეულება მეტად შეუსაბამოა, ამ-
ას ერთი გაზეთი:—ოსმალეთში ეხ-
ა ერთი ჟუშარიტი სარდალია და იმის
კიდევად, რომ ამ სარდალს ჩააბაროს
ული ჯარი, მაქმადის საფლავის ყარ-
ად მიუწენათ.

თოლეგარის ეგი იარაღის მოუპას და
უსურევება წასკლა სამეურნეადო წელე-
ე აკად-მეურობის გამო და ამის ნება
ხსოვნია სონთქმისათვის. სონთქმას
თუ ნება მიუცია ამისი, არამედ უძრ-
ებია გიღევ, რომ უფეხი ჩარჯი ეგ-
რხსის მოგზაურობისა იყისრის
ესის კიდასეტმან და ირადე გაუგზა-
ვა ამ კიდასეტის გუბერნატორისა-
ს, ეცით შესაბამი ჰატივი ეგზარხსის
დაუკავნებლივ შესრულეთ, რაც
ისურვოს.

ՀԱՅՈՒԹ

ଅକ୍ଷୟନିଃ ଗର୍ବାଯା. ତୁମେହଲୁଟ କ୍ଵିରାତ
ଦେଶାପ ର୍ଯ୍ୟାପେଣ୍ଡିରଗୋଟ ଗ୍ରହିଣୀଙ୍କିମୁ
ହି ତାଙ୍କୁ ଆଲ୍ଲିଧେଲୁଏବେଳାନ ଗର୍ବାଯା ଦାସ୍ତ୍ରୀର-
ଫଳନ୍ତି ସାକ୍ଷିନ୍ଦ୍ରାଲ୍ଲାଖି, ଉପରିଗ ତାଙ୍କାତ
ମରକ୍ଷେ ଶର୍କରାନ୍ଦନ୍ତି ରୂପର୍ମ୍ଭ. କାନ୍ଦଲ୍ଲୁରୀ ଲିଙ୍ଗ-
କୁଶାଶ୍ରବ୍ରାହ୍ମଦା ମାତ୍ରାଶ୍ରବ୍ରାହ୍ମକୁଶ ଲା ଶ୍ରୀ-
ରଙ୍ଗକ୍ଷେପ ଲା ଦୀଲୁଟି, ଗାଥିଲାକ୍ଷ୍ମେପିଟ ଲାକ୍ଷ୍ମୀ
କରା ରୂପର୍ମ୍ଭ: „ରାତାଶ୍ରବ୍ରାହ୍ମକୁଶ, ଶ୍ରୀଲୁଟ
ଗିର୍ଭେରିତ କ୍ଷେତ୍ରାତ, ରାତି ଗର୍ବାଯାରୀପ ଅରିଟ
କ୍ଷେତ୍ରମିଥ୍ୟକୁ କାନ୍ଦଲ୍ଲୁରୀର ଶ୍ରୀଜନ୍ମରେ, ମରାମ
ରାତିମେଲାନିମେ ରୂପକୁଶାନ ପାରାଲାମେତ୍ରିପ ଶ୍ରୀ-
ଗାକ୍ଷେତ, ତୁ ଲମ୍ବରିତ ଗର୍ବାଯାତ, ନୁ ମୋ-
ଲାକ୍ଷ୍ମୀକୁ ନିର୍ମାତାପିଲ୍ଲେକୁ କାନ୍ଦଲ୍ଲୁରିତାନ. ଯୁଗେଲ୍ଲ
କୁଶକୁଶଦେତ, ରାତି ମରାମିଲାଗନ ଗାନ୍ଧିକିତକୁ
ଗାନ୍ଧିକର୍ତ୍ତା ଲମ୍ବକୁଶା କାନ୍ଦଲ୍ଲୁମିଥ୍ୟକୁ ଶାଶ୍ରେ-
ହି ମଧ୍ୟରେବେଳାନ.”

გამოისახული გვერდი განვიტანობის გამოსახული კონცენტრაციის თავის თხზულების — „Animal intelligence“-ში ამბობს, რომ ერთს ინგლისელს ღვარას მოშინაურებული აღმართავი ამდენი უძრავი გადასახლდა თავსა. ამისთანა კაცს ყოველობის იზიდავს თავისებურ მგზავრობა და ათასს საფრთხეში ყოფისა.

